

07.10.2016 | JORNADA DE TREBALL '12 FRONTS, 12 MESOS DESPRÉS: ES REDUEIXEN LES DESIGUALTATS

RELATORIA DE LA TAULA DE FISCALITAT

Introducció i moderació: Roger Tugas (Nació Digital)

Segons les enquestes del CEO i el CIS, un 77% dels catalans està a favor de pujar els impostos a les persones amb més patrimoni. Un 86,6% dels espanyols creu que no paga més qui més té i un 94,6% creu que hi ha bastant o molt frau.

Constata que les propostes en matèria de fiscalitat de la resolució del ple d'emergència social del Parlament i les de la Plataforma PZ-JG coincideixen en essència, doncs estan encaminades a fer augmentar els ingressos de la Generalitat a través d'una major progressivitat en la recaptació.

Tot i així, constata que la política de fiscalitat és a la pràctica un dels esculls en les negociacions per l'aprovació pressupostària del darrers mesos a Catalunya.

Posa en valor el paper de la jornada, de fiscalització i valoració de les mesures i el paper actiu de la societat civil en el control de l'acció de govern.

Intervencions

Miguel Ángel Mayo, coordinador del sindicat de tècnics d'Hisenda – GESTHA a Catalunya

Els tres actors del sistema fiscal són, per aquest ordre, la societat, l'estat i els impostos.

- En primer lloc hem de tenir una societat honesta, sense una societat honesta a l'hora de pagar impostos i a l'hora de rebre les prestacions, cap sistema fiscal pot ser just.
- En segon lloc l'estat, si els governants no gestionen amb eficàcia el bé comú -els impostos- un sistema fiscal just només serviria perquè aquests s'omplissin les butxaques.
- I finalment els impostos, que necessàriament han de ser progressius, equitatius i redistribuïdors de la riquesa.

Quin ens trobem a la societat? El sistema falla per què ha estat incapaç de transmetre que col·lectivament es poden aconseguir serveis de millor qualitat que individualment. S'ha instaurat la cultura de la gratuïtat, poc sentiment d'allò col·lectiu, i alt nivells de frau fiscal .

Quins són els problema de l'Estat? Per una banda, la seva ineficàcia. La corrupció a partir dels principals casos destapats – casos Gürtel, Noos, Palau de la Música entre d'altres- està quantificada en més de 10.000 milions a Espanya (a la Unió Europa està estimada en 120.000 milions d'euros). D'altra banda, l'amnistia fiscal, l'enorme i ineficient despesa en grans

infraestructures com l'AVE o aeroports-. Un altre problema és la impunitat percebuda des de l'opinió pública. El mal funcionament de l'estat i la corrupció semblen no tenir cost polític. Per últim, els grups de pressió també generen ineficiències en el funcionament del sector públic.

Quins són els problemes del sistema fiscal? En primer lloc, un mal disseny del mateix. El sistema fiscal falla, li manca progressivitat ja que globalment no paga més qui més té. La diferent i menor tributació del capital i del treball, les trampes i la elusió fiscal –quasi bé legals totes elles- fan que la progressivitat quedi desdibuixada. D'altra banda el frau fiscal, la incapacitat de gravar aquelles societats que actuen deslocalitzades amb l'enorme forat en la recaptació tributària que això suposa, és sens dubte el principals problemes del sistema fiscal actual.

Per últim, apareix un quart actor, la internacionalització, que agreuja i complica encara més problemes com el frau fiscal i l'elusió impositiva. La incapacitat de gravar a aquelles societats que actuen en diversos països perquè els sistemes tributaris son nacionals però el mercat és internacional. “Ja no podem cuidar nosaltres de les nostres gallines, ell llops campen impunes més enllà de les nostres fronteres.”

Maite Vilalta i Maria Cubell, professores d'Hisenda Pública a la UB

L'article 77 de la resolució del Parlament és fonamental, ja que compromet el govern a establir una fiscalitat progressiva a través de la qual augmentar els recursos. El document del govern de seguiment de les mesures de la resolució, diu que això “ja està en curs”.

Què caldria fer? Una de les principals funcions del Sector Públic en una economia mixta és la seva funció redistributiva per tal de disminuir les desigualtats, aconseguint una distribució més equitativa.

Els instruments de què disposa el Sector Públic són potents i són:

- Per la banda de l'ingrés, a través de la recaptació dels impostos.
La recaptació està basada en la capacitat de pagament de cada contribuent. Decidir com es valora aquesta capacitat de pagament és decisiu: només tindrem en compte les rendes provinents del treball? Hi hem d'afegir també les rendes i ingressos derivats dels capital i el patrimoni? (cobrament de lloguers, ingressos financers, bursàtils, herències, possessions patrimonials..). Valorar aquesta “riquesa” i decidir com es fa és decisiu en termes de progressivitat.
Com es decidirà quant s'ha de pagar? Un cop establert qui està obligat a tributar i en funció de què (capital, treball..), s'ha de decidir com tributarà, és a dir de quina manera es pagaran els impostos. Aquesta pot ser: progressiva (fent que pagui més qui més té), regressiva (fent que pagui menys qui més té) o lineal (tothom paga el mateix). Serà a través del vot que es decidirà el grau de progressivitat d'un sistema fiscal.
- Per la banda de la despesa, beneficiant aquells que tenen menys: redistribuint.

Redistribuir significa recaptar dels que més tenen per fer despesa a qui menys te. Els estudis indiquen que els efectes de l'aportació econòmica directa (rendes mínimes, subsidis, etc) té un efecte molt més potent que despeses indirectes.

La Generalitat té a les seves mans aquests instruments? Per la banda dels ingressos, pot decidir el seu volum? I el repartiment de la càrrega impositiva? En gran part, sí que pot:

- Tram autonòmic de l'IRPF, Impost de successions i donacions i Impost de patrimoni
- Pot crear tributs propis, valorant el seu objectiu (corrector, recaptatori..), el seu poder recaptatori, els seus costos de gestió..
- Taxes i preus públics. En principi no tenen una funció recaptatòria, sinó d'eficiència. Però sí hi ha mecanismes de diferenciació de preus, de cobrar-los de manera diferenciada en funció de la renda de les persones. Com a exemple, l'estudi fet per a l'Ajuntament de Terrassa per cobrar taxes en funció del nivell de renda de cada persona usuària.

Per la banda de la despesa, té atorgades la majoria de competències de despesa social i redistributiva (educació, sanitat, serveis socials..).

El volum: paguem massa impostos a Catalunya? Segons els seus càlculs, la pressió fiscal a Catalunya es situava el 2012 en un 38,23%, per sobre de la pressió a Espanya (33%) però molt per sota de països com Dinamarca, Bèlgica o França, on la pressió supera amb escreix el 46%. Per tant no es paguen ni massa ni pocs impostos, sinó que depèn del model amb qui es vulgui comparar i l'objectiu final de redistribució que es vulgui assolir.

De quins impostos es tracta i sobre quins es pot decidir? Els ingressos tributaris directes de la Generalitat de Catalunya suposen un percentatge molt elevat dels impostos que paguen les i els catalans (un 45% aproximadament), però la capacitat normativa varia en funció de l'impost. Els impostos són principalment el tram autonòmic de l'IRPF, Impost de Successions i Donacions, Impost sobre el Patrimoni, un percentatge de l'IVA, Especials i altres impostos propis com el de dipòsits d'entitats de crèdit.

Quines decisions s'han pres sobre aquests impostos?

El cas de l'Impost de Successions i Donacions. Es tracta d'un tribut estatal que està cedit totalment a les comunitats. La Generalitat va efectuar la primera reforma al 2009, fent ús de les seves competències, a partir de la qual es van succeir posteriors reformes. Els resultats van ser un minvament espectacular de la recaptació, que mentre al 2008 es situava en 1.004 milions d'euros, el 2014 va ser de 349.

El cas de l'IRPF En aquest cas la capacitat normativa de la Generalitat afecta el tram autonòmic de l'impost. Les diferents maneres de fer ús d'aquesta competència, fa que la progressivitat de l'impost sigui més gran o menor en funció de la Comunitat Autònoma. Comparant els tipus mitjos d'Extremadura, Catalunya i Madrid, la que més progressivitat presenta és Extremadura i la menys progressiva és la catalana.

Per últim en la lluita contra el frau i l'evasió d'impostos, ara per ara és l'Administració Tributària Estatal la que té les competències principals per dur-la a terme.

Conclusions

- El Govern de la Generalitat té un poder tributari "limitat", però en té.
- Caldria que l'utilitzés per fer polítiques redistributives que contribuïssin a reduir les desigualtats. Té marge per fer-ho. No és cert que aquest és el país del món on es paguen més impostos.
- Caldria obtenir els ingressos d'aquells que relativament més tenen per canalitzar-los cap a la prestació de serveis que beneficien a aquells que relativament menys tenen. El conjunt del sistema tributari hauria de ser progressiu.
- L'instrument més potent a les seves mans és el tram de l'IRPF. Sobretot la seva tarifa.
- Els impostos de successions i donacions i el de patrimoni tenen la seva justificació dins d'un sistema fiscal que pretengui ser eficient i equitatiu. Cal utilitzar-los.
- Quan s'utilitzen taxes o preus públics per co-finançar un servei no es pretén fer redistribució. En cas que es vulgui fer caldrà introduir mesures de diferenciació de preus.
- Caldria re-definir les relacions entre la hisenda local i la de la Generalitat: el repartiment d'impostos, disseny dels mecanismes de subvencions, coordinació (evitar solapaments)...
- Per la banda de la despesa: està comprovada la reducció de la desigualtat quan els governs destinen la seva despesa a l'educació i als serveis socials. cal estudiar sobretot el comportament de les prestacions de caràcter monetari (renda mínima garantida, ...).

Xavier Martínez Gil, economista i doctor en Dret Tributari, funcionari de l'Agència Tributària de Catalunya.

Valora les mesures fiscalitat que segons el document de seguiment del Govern s'estan duent a terme, com és l'acceleració i reconversió de l'ICF en banc públic de desenvolupament o l'aprofundiment en la fiscalitat ambiental, on mostra que el marge de recaptació amb aquest tipus d'impostos encara és molt alt. També l'increment d'actuacions de control i inspecció i recorda el pla de prevenció i reducció del frau fiscal i de foment de les bones pràctiques (2015-2018), la renegociació del deute, la preparació d'un full de ruta d'àmbit fiscal (preparació nou codi tributari) i la creació d'una policia fiscal especialitzada en frau fiscal.

Anàlisi de l'eficiència del sistema tributari. A partir del dictat de la mesura 77 de la Resolució, fa un anàlisi de l'eficiència del sistema tributari. Tothom contribueix al sosteniment de les despeses públiques d'acord amb la seva capacitat econòmica mitjançant un sistema tributari just inspirat en els principis d'igualtat i progressivitat (art 31 CE)? La resposta és que no.

La riquesa a Catalunya és de 1.351.487 MEUR, la declarada i que es comptabilitza (el PIB) és de 1.081.190 MEUR, i la recaptació a través dels impostos és de 417.340 MEUR. És a dir que hi ha molta riquesa que tot i existir, no tributa ja que funciona en negre (frau fiscal). Espanya està

8,2 punts per sota de l'Eurozona en ingressos en funció del seu PIB, per tant la seva ineficiència és d'un 8,2%. Equival a 16.955 MEUR a Catalunya, diners dels què disposaria si la pressió fiscal fos la mateixa que la de l'Eurozona.

Ingressos per l'IRPF Espanya ingressa un 1,6% sobre el PIB menys que l'eurozona. Se li pot dotar de més progressivitat.

Ingressos per l'IVA Espanya ingressa un 0,6% menys que l'eurozona

Ingressos per l'Impost de Societats Espanya recapta un 0,4% menys que l'Eurozona. Tot i que el tipus teòric és del 30%, el tipus efectiu, el que realment acaben pagant les empreses és del 6,9%. Va patir una davallada importantíssima el 2008, del 39,1% respecte la recaptació del 2007, degut a la gran reforma del Govern de Zapatero. Al 2007 es van recaptar 44.823 MEUR, al 2008 27.301 MEUR i al 2015 20.649 MEUR.

Els beneficis fiscals Es tracta d'un mecanisme legal que suposa una disminució de la càrrega tributària efectiva del subjecte passiu, de qui paga l'impost. Són les exempcions, bonificacions, reduccions de la base, de la quota, del tipus impositiu, etc. En definitiva és una subvenció directa sense cap mena de control, sense avaluació, i a més, qui més beneficis fiscals obtenen són les classes altes. Per tant es tracta d'un element que aporta regressivitat al sistema fiscal.

S'estima que a Catalunya els beneficis fiscals van ser de 10.236,7 euros. Exemples, no tots amb competència catalana: església, IVA reduït, impost de societats, impost de successions, impost de patrimoni...

Propostes de futur:

- Avaluar anualment l'impacte dels beneficis fiscals
- Introduir condicions addicionals en els beneficis fiscals
- Introduir el concepte de "pèrdues fiscals" (impostos d'ordenació)
- Simplificar les figures tributàries
- Avançar en la progressivitat interna de l'IRPF
- Augmentar els recursos assignats a l'administració tributària
- Aprofundir en la fiscalitat verda
- Apujar salaris i pensions per augmentar la recaptació.

Intervencions fila zero

Eva Granados -PSC Posa l'accent en el principi que les societats escullen amb el vot. Comenta la proposta de resolució presentada per PSC-CSQP sobre pressupostos i fiscalitat. Proposa també una millora del finançament autonòmic i major control del frau fiscal. Indica que Junts pel Sí i el PP van tombar la proposta.

Joan Coscubiela -CSQP Posa en valor les dades mostrades al llarg de les exposicions, que són totalment contràries a les que es fan servir entre l'opinió pública, la qual cosa demostra fins a quin punt està polititzat el debat fiscal. I que al darrere hi ha molts interessos econòmics i

lobbys de pressió. Hi ha un espoli de classe, al marge de l'espoli territorial que és l'únic del que es parla debat que no esta sobre la taula, impostos com IS a parlar amb Europa.

Carmina Castellví- Junsts pel Sí Destaca la poca capacitat recaptatòria de la Generalitat. Recalca que cal tenir una hisenda pròpia. I la importància de posar el focus en el món local.

Eulàlia Reguant-CUP Hi ha una necessitat urgent de trencar mites al voltant de la fiscalitat. El procés i les reformes han de assentar les bases per un sistema fiscal just i progressiu.